

Kokoviljasäilörehu

Kokoviljasäilörehu tarkoittaa taikinatuleentumisvaiheessa säilörehuksi korjattua viljakasvustoa. Viljakasvustoissa tämä on noin 3–4 viikkoa ennen puintiajankohtaa. Kokoviljasäilörehua voidaan korjata myös viljojen ja palkokasvien sekakasvustoista tai jopa puhtaista palkokasvikasvustoista. Palkokasvit korjataan palkojen täyttymisvaiheessa. Tässä vaiheessa korjattaessa saadaan huomattavasti korkeampi kuiva-ainesato kuin tähkälle tulovaiheessa korjatusta vihantaviljasta. Vaikka korren, varren ja lehtien sulavuus onkin jo alentunut, jyvien ja siementen suurempi osuus kompensoi tätä sulavuuden alenemista. Kokoviljasäilörehu voidaan sijoittaa viljelykierrossa nurmien perustamisvaiheeseen tai tuomaan lisää välivuotia nurmikiertoon. Jos karkearehujen tuotantopinta-ala on niukka eläinmäärään nähden tai kesän olosuhteet ovat olleet ongelmallisia nurmen kasvulle, saadaan näin lisää karkearehujen tuotantopinta-alaa. Kokoviljasäilörehusta voidaan saada suuri kuiva-ainesato yhdellä korjuukerralla, mikä vähentää tuotantokustannuksia. Viljelyssä voidaan hyödyntää karjanlantaa. Jos siemenseoksessa on mukana palkokasveja, pystytään vähentämään typpilannoitteiden käyttöä. Kuiva-ainesato voi olla jopa 9000–10000 kg/ha, mutta vaihtelua esiintyy kuitenkin käytännössä paljon.

Viljoista kokoviljasäilörehuksi on viljelty ohraa, vehnää, kevätruisevhnää ja erilaisia viljojen seoskasvustoja. Viljan kylvötiheys voi olla normaali tai sitä voidaan erityisesti suojaviljoilla alentaa jopa 30 % ilman kovin suurta kuiva-ainesadon alenemista. Kevätruisevhnä on osoittautunut satoisaksi, mutta myös lajikkeiden välillä on jonkin verran eroja. Viljapalkokasviseoksissa on kokeiltu hennettä ja härkäpapua sekä näiden lisäksi myös virnoja ja lupiineja. Viljojen ja palkokasvien seoksissa kylvötiheys on usein ollut noin 40 % puhdaskasvustojen määristä. Kasvustot ovat usein kehittyneet hyvin palkokasvivaltaisiksi, mutta myös kesän kasvuolosuhteet vaikuttavat paljon kasvilajien osuuteen kasvustossa.

Kokoviljasäilörehu on ruokinnassa karkearehuja korvaava rehu. Nurmisäilörehuihin verrattuna kokoviljasäilörehun sulavuus (D-arvo) ja samalla energiapitoisuus ovat matalampia. Toisaalta eläimet syövät nurmi- ja kokoviljasäilörehun seoksia usein suurempia kuiva-ainemääriä kuin pelkkää nurmirehusäilörehua. Tästä syystä kokoviljasäilörehuja voidaan sisällyttää kaikkien nautaryhmien rehuannoksiin. Käytännössä osuus viljelykierrossa ja satotaso määräävät ruokinnassa käytettävissä olevan kokonaisuuden ja riittävyyden ruokintaan. Pelkkää viljaa sisältävien kasvustojen raakavalkuaispitoisuus on matala, mutta palkokasveja sisältävän kokoviljasäilörehun raakavalkuaispitoisuus voi olla hyvinkin korkea. Molempien tyyppisissä kokoviljasäilörehuissa on nurmisäilörehua enemmän sulamatonta kuitua, vaikka kokonais-NDF-pitoisuus onkin nurmisäilörehuja matalampi.

Lypsävien lehmien rehuannokseen voi sisällyttää kokoviljasäilörehua noin 20–40 % karkearehun kuiva-aineesta eli noin 2,5–5,5 kg ka/pv/lehmä. Kokoviljasäilörehun osuus yksin ei ratkaise tuotantovaikutusta, vaan koko rehuannoksen koostumuksen tasapainoisuus. Korkea sulamattoman kuidun pitoisuus on eduksi, jos nurmisäilörehussa on matala kuitupitoisuus tai rehuannoksessa on runsaasti väkirehua. Kokoviljasäilörehun matala raakavalkuaispitoisuus voi parantaa typen hyväksikäyttöä, koska lypsävien rehuannoksissa ei useinkaan ole puutetta pötsissä hajoavasta valkuaisesta.

Ummessa olevien lehmien rehuannoksessa kokoviljasäilörehun osuus rehuannoksen kuiva-aineesta voi olla korkeampi kuin lypsävillä lehmillä ja käyttömäärä lehmää kohti noin 4–7 kg ka/pv. Rehuannoksen energiapitoisuutta saadaan alennettua ja kokoviljasäilörehujen

Kokoviljasäilörehu

nurmisäilörehuja matalampi kaliumpitoisuus vähentää poikimahalvausriskiä. Palkokasveja runsaasti sisältävissä kokoviljasäilörehuissa voi toisaalta olla runsaasti kalsiumia, ja käyttöä pitää rajoittaa poikimahalvausriskin hallitsemiseksi. Viljakasvustosta tehdyn kokoviljasäilörehun suuri osuus voi lisätä valkuaiäydennysrehujen käytön tarvetta. Noin 6–8 kk vanhemmille uudistukseen kasvatettaville hiehoille voidaan käyttää kokoviljasäilörehua samantyyppisesti kuin ummessa oleville lehmille. Poikimahalvausriskiä ei ole, ja palkokasvipitoisten kokoviljasäilörehujen sisältämä valkuainen voi vähentää valkuaiäydennysrehujen tarvetta. Nuorempien lypsykarjatilojen uudistuseläinten rehuannoksissa kokoviljasäilörehun osuus rehuannoksessa voi olla samantyyppinen kuin lypsävillä lehmillä, ja käyttömäärät eläintä kohti päivässä 1–2 kg ka/pv. Kokoviljasäilörehut sopivat myös emolehmien ruokintaan erityisesti ylläpitokaudella vasikan vieroituksen jälkeen. Kokoviljasäilörehuja voi käyttää runsaasti myös lihanautojen ruokinnassa.